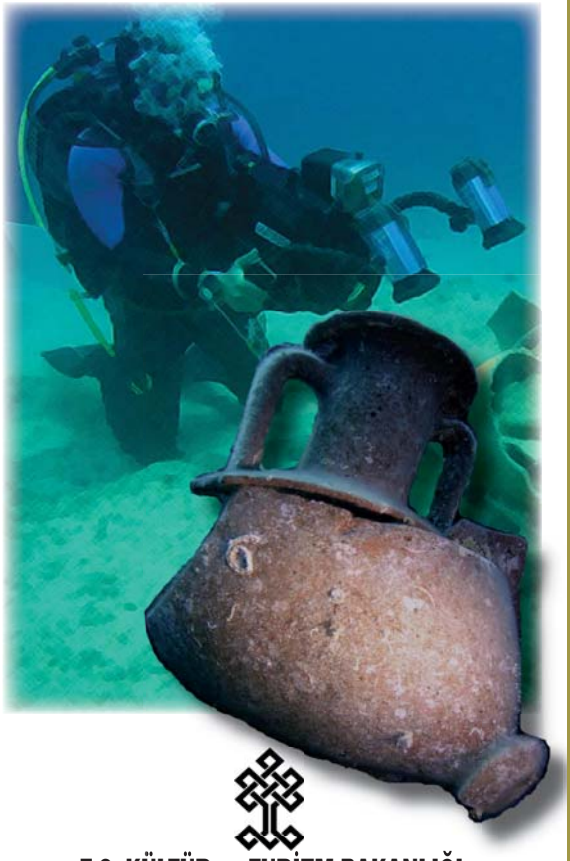
26. ARAŞTIRMA SONUÇLARI TOPLANTISI

1. CİLT

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

Güngör KARAUĞUZ
Çaycuma, Gökçebey (Tefen) ve Devrek İlçeleri Yüzey Araştırması, 2007 105

Hasan BAHAR
Konya ve Karaman İlleri ve İlçeleri 2007 Yılı Arkeolojik Yüzey Araştırması 117

Füsun TÜLEK
Osmaniye İli Yüzey Araştırması 2007 Çalışması 135

Füsun TÜLEK
Bitinya-Paflagonya Bölgeleri Mozaik Külliyat 2007 Çalışması 141

Thomas DREW-BEAR
Apameia, Konana, Pisidia Antocheia'sından Yeni Yazıtlar 147

Eugenio RUSSO
The Sculptural Decoration of the Theodosian Church of St. Sophia 155

Süleyman ÇİĞDEM, Hüseyin YURTTAŞ, Haldun ÖZKAN
2007 Gümüşhane Yüzey Araştırması 167

Engin BEKSAÇ
Kuzeybatı Anadolu ve Trakya'da Erken Kültistik (Kaya Oyma ve Megalit) Anıtlar ve
Kült Alanları Projesi 2007 Yılı Edirne ve Kırklareli Yüzey Araştırması 181

Fikret Kutlu YEGÜL
Halil Edhem Bey ve Birinci Dönem Sardes Kazısı İlişkileri 191

Emel ERTEN, Murat ÖZYILDIRIM
Olba 2007 Yüzey Araştırması 199

Burçin ERDOĞU, İsmail FAZLIOĞLU, Nejat YÜCEL
2007 Yılı Aksaray İli, Tuz Gölü Yüzey Araştırması 211

OSMANİYE İLİ YÜZEY ARAŞTIRMASI 2007 ÇALIŞMASI

Füsun TÜLEK*

Osmaniye ili ve ilçelerinde taşınmaz kültür varlıkları envanteri 2007 yaz dönemi çalışması 3-10 Temmuz 2007 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. 2007 yılı çalışmasına Bakanlık temsilcisi olarak Kürşat Koçer katılmış, araştırma ekibiyse mimarlık öğrencisi İbrahim Türkeri, uzman arkeologlar Ümit Çayır Böyükulusoy ve Kadir Böyükulusoy'dan oluşmuştur[1].

2007 yılı çalışması iki aşamalı sürdürülmüştür; bir önceki dönemde, 2006 yılında yoğun biçimde sürdürülmüş araştırmanın verilerinin değerlendirilmesi yapılmış ve alana çıkılarak Osmaniye İli'nin Bahçe İlçesi'nde yüzey araştırması sürdürülmüştür.

Öncelikle, 2006 yılında başlatılan ve büyük kısmı tamamlanan höyük tespit ve belgeleme çalışmasında toplanmış olan seramikler incelenmiş ve etütlük seramik parçalarının çizimine devam edilmiştir. Bu seramiklerin dönemsel tasnifleri yapılmıştır. Osmaniye İli, Merkez İlçe'ye bağlı alanda bulunan 5 höyüğün Prehistorik Döneme tarihli seramiklerinin bilimsel incelemesi yapılmıştır. Uluslararası bir sempozyumda bu çalışma bildiri olarak sunulmuştur. Yapılan incelemede, araştırmamızda höyüklerde (5 höyük: Karataşlı, Kamışlı, Kırmıtlı, Şemsi ve Telkovan höyükler) yüzeyden derlediğimiz seramiklerin Geç Kalkolitik, Tunç Çağının tüm dönemleri ve Demir Çağına geçiş dönemlerine ait örneklerinin bölgede Tarsus-Gözlukule, Yumuktepe, Kinet Höyük kazıları ve Amik Ovası yüzey araştırmalarında bulunan örneklerle paralellik gösterdiği saptanmıştır. 2007 yılı çalışma döneminde höyük araştırması 2006 yılında gidilememiş alanlarda sürdürülmüş ve Osmaniye höyükleri derlemesine 2 höyük daha eklenmiştir. Ayrıca, bu çalışma döneminde sürdürülen bir diğer çalışma da önceki dönemlerde belgelendirilmiş mimari buluntuların çizimlerinin yapılması olmuştur.

Alanda yeni höyük ve mezarlık tespitleri ile birlikte tek yapılar üzerinde de çalışılmıştır.

2007 Yılı Çalışmasında Belgelenen Höyükler: Yukarı Oba ve Amberinarkı höyükleridir.

Yukarı Oba Höyük, Çardak Köyü Yukarı Oba Mahallesi'nde bulunmaktadır. Höyüğün bir kısmı Çenet ailesi arazisinin batı-güneybatı kısmına kadar

* Füsun TÜLEK, Kocaeli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü. Umuttepe Yerleşkesi 41300 Kocaeli/TÜRKİYE

1 Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne çalışmamıza verdikleri izin ve maddî destek için teşekkürlerimizi sunarız.

uzanmaktadır. Höyüğü çevreleyen su arkı ve yolun oluşturduğu kesitlerde seramik parçaları bulunmuş, höyüğün hemen üstünde kesilmiş, perdahlı blok taşlar ve kuzeydoğu yönünde düzlük kısmında ise in situ dikdörtgen bir kaide belgelendirilmiştir. Yukarı Oba Höyük "Yukarı Oba Mahallesi, pafta 8 parsel 347" olarak envantere eklenmiştir. Höyüğün güneydoğusunda ev tipi bir mezar bulunmaktadır. Bu ev tipi mezarın yanından başlayan kaya formasyonu üzerinde trapez ağızlı zemin kayaya oyulmuş 7 adet kaya mezarı da tespit edilmiştir.

Amberinarkı Höyük, Osmaniye-Kadirli karayolunun üstünde, Amberinarkı Köyü'nün güneydoğusunda yer almaktadır. Karayolu doğrudan höyüğün üstünden geçmektedir. Batı yarısı tümden düzlenmiş olan höyüğün diğer yarısının bir kısmını ise karayolları tarafından şantiye olarak düzlenmiş olduğu görülmüştür. Höyükten geriye kalan bir çeyreklik kısımda ise tarım yapılmakta, zeytin ağaçları bulunmaktadır. Höyükte toplanan etütlük seramik parçaları sırsız kaba mallar ve yeşil sırlı seramiklerden oluşmakta olup sayıca az ve niteliksizdir.

Bu höyüklerden Amberinarkı önceden tespit edilmiş ve üstünde Kalkolitik ve Ortaçağ seramik parçaları bulunmuş, öte yandan Orta Tunç Çağına ait bir malzeme olmaması dikkat çekmiştir (Seton-Williams 1954:148). İlk defa tespit edilen Yukarı Oba Höyük farklı olarak ovada değil Amanos Dağları'nın eteğinde, hemen ilk yükseltiler üstünde konumludur. Osmaniye Merkez İlçe'ye 3 km. uzakta olan Çardak Köyü'nde yoğun yerleşim içinde olmakla da dikkati çekmemektedir.

Tek Yapılar

Osmaniye araştırması 2007 yılında ilk defa Bahçe İlçesi'nin arkeolojik varlıklarının taranmasına yönelik olarak başlatılarak önceden tescil edilmiş eserleri belgelemek de amaçlanmıştır. 1992 yılında ilin tescilli kültür varlıkları envanter listesinde kayıtlı Kardere Köprüsü bulunamamıştır. Köprünün 1996 sel baskınında yıkıldığı düşünülmektedir. Bahçe ilçe merkezinde bulunan tescilli Ağca Bey Camii fotoğraflanmıştır. Doğu-batı doğrultusunda uzanan dikdörtgen planlı yapının kitabesinde 1809 yılında yapıldığı yazılıdır (Yüksel 1995: 147). Müezzin mahfili ve çatısı ahşaptır.

Kadirli İlçesi, Karatepe Köyü, Hasancıklı Mahallesi'nde bulunan tescilli yapının bilgi ve belge güncellemeleri, çizimi yapılmıştır. Yapı bir kilise olup kuzey duvarı tümden, beşik tonozunun doğu kısmı ve apsisi kısmen ayaktadır. Yine Kadirli İlçesi Yukarıoluk Köyü'nde doğusu apsisli, mimari bütünlüğü son derece bozulmuş bir yapı tespit edilmiştir. Yapının iri blok taşlardan oluşan duvarları yıkık olup çizim çalışmasına elverişli olmadığı gibi duvar örgüsü ve plan tipi mimari tanımlamaya olanaklı değildir.

Mezarlık

Bahçe İlçesi'nin mezarlığında tescilli 2 adet kümbet mezarın bilgi ve belge güncellemesini yapmak üzere mezarlığa gidilmiştir. Mezarlıkta bu iki kümbet mezarın yanı sıra tescilsiz 14 adet daha tarihî Türk mezarı olduğu görülmüştür. Tescilli olan kubbeli 2 yapının ilki 1854 yılına tarihli olup Abdü'l-Fettah-zade Ağca Bey'e ait olduğu sandukanın başındaki yazıtta belirtilmektedir. İkinci mezar ise Ağca Bey-zade Mehmed Ağa'ya aittir ve 1858 yılına tarihlidir (Yüksel 1995: 148). Daha erken döneme ait olan mezar tipleri Osmaniye'de 2006 yılı çalışmasında tespit ettiğimiz; yörede eşi benzeri olmadığından coğrafî ve kültürel bağlamda anlamlandırılamayan Aşağı Bozkuyu mezarları ile benzerlik göstermektedir. Bahçe İlçesi mezarlığının tespit edilmesi ve belgelendirilmesi, araştırmada bulunan diğer eski Türk mezarlarını değerlendirme açısından çok önemli olmuştur. Bu mezarların bir bütünlük içinde çalışılması ve tescil edilerek envanter listesine kayıt edilmesi gelecek sezonlarda yapılacaktır.

İşlik

Aslantaş baraj tesisleri arazisi içinde baraj yapımı esnasında bozulmuş bir işlik ve öğütme taşları belgelendirilmiştir. Öğütme taşları bölgede daha önce belgelendirilmiş taşlardan farklı olarak siyah iri gözenekli volkanik taştan yontulmuştur. Bu öğütme taşlarının bir zeytinyağı ya da şarap üretmekten daha farklı bir üretim düzeneğinin unsurları olmalıdır. Buluntu yerinin bir maden işliği olup olmadığı ve bölgede maden işlemesi ayrı bir araştırma konusudur.

Bilimsel Bilgi Paylaşımı

Mersin Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü doktora öğrencileri Deniz Kaplan, Erkan Alkaç, Hatice Körsulu 9 Temmuz 2007 günü Osmaniye araştırma ekibini konaklama yerinde ziyaret etmişlerdir. Özellikle Geç Demir Çağı, Helenistik ve Roma seramiklerini incelemiş ve tasnif etmişlerdir.

Sonuç

Teknik sorunlar nedeniyle 2007 çalışma sezonu için hedeflenen Toprakkale İlçesi taraması gerçekleştirilememiş, son derece değerli buluntu veren Bahçe İlçesi Osmanlı Dönemi mezarlık çalışması ise yarım kalmıştır. 2008 yılı çalışma sezonunda Bahçe İlçesi'nde yarım kalan çalışmaya devam edilecek, Toprakkale, Düziçi, Kadirli ilçelerinde de çalışma yapılacaktır.

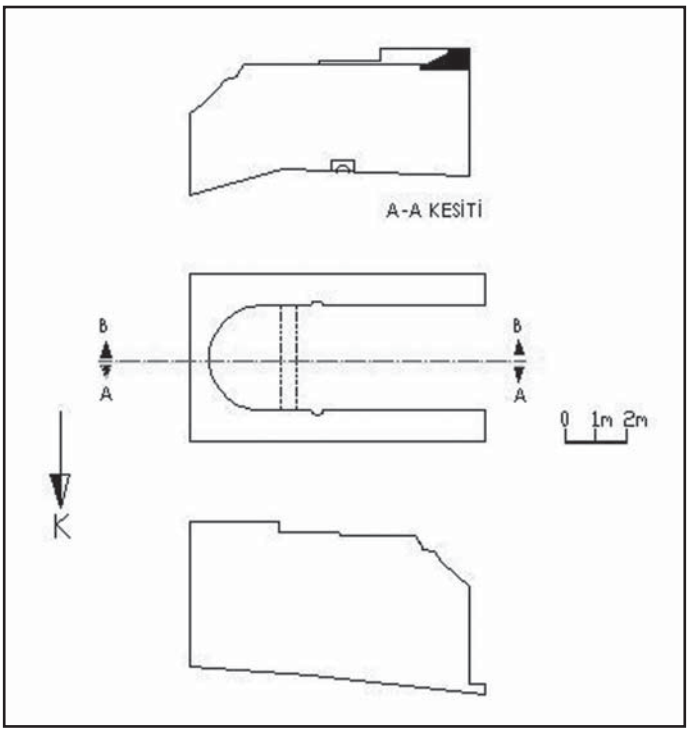
KAYNAKÇA

Murat Yüksel, *Çukurova'da Türk İslam Eserleri Kitabeleri,* Adana Türk Ocağı Şubesi Yayınları Seri No:1 (Türk Dünyası Araştırmaları vakfı). 1995.

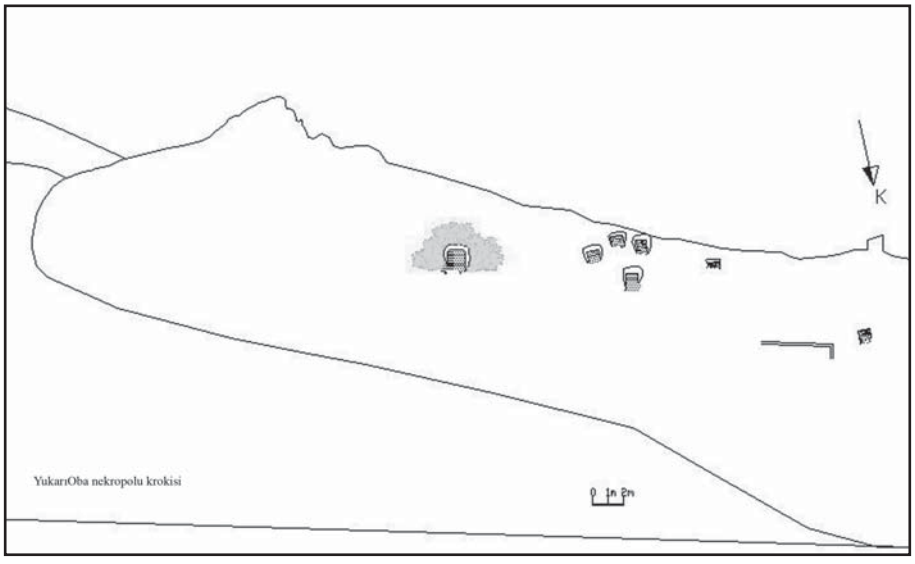
M. V. Seton-Williams, "Cilician Surveys", *Anatolian Studies,* 1953/4: 121-173.

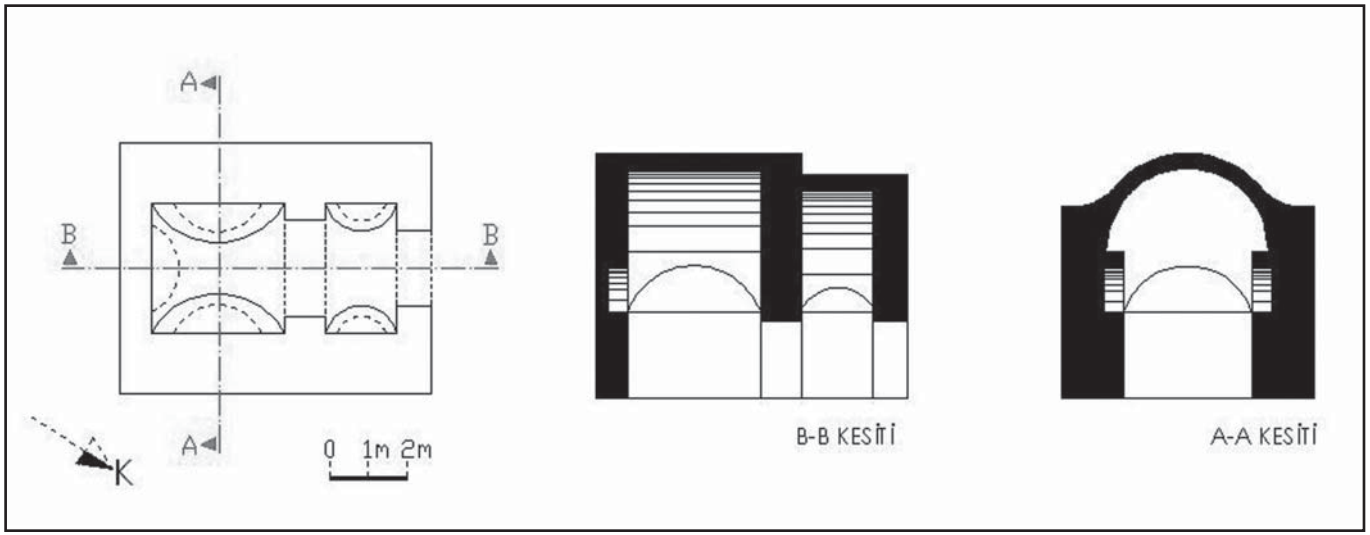
Resim 1: Bahçe İlçesi mezarlığı

Resim 2: Hasancıklı Kilise

Resim 3: Yukarı Oba Nekropolü, kaya mezarları

Resim 3: Yukarı Oba Nekropolü